

SAMPLE BOOK

အသံပျားသော အင်္ဂလိပ်စကားပုံ ၅၀၀

စောင်ပေါ်ထွန်း

Common English Proverbs

A. Johnson

designed by tin htoon

mgyoe.com

အသုံးပျားသော

အင်္ဂလိပ်စကားပုံ ၅၀၀

ပေဇ်ပေဇ်ထွန်း

Common English Proverbs

A. Johnson

အင်္ဂလိပ် စကားပုံ ၅၀၀ ၁၅၀၀၀ ကျပ်

9 202375 253376

ဒုတိယ အကြိမ်၊ ၂၀၂၅၊ အောက်တိုဘာ
[ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၀၄၊ ဇွန်၊ မြန်မာ့ ရတနာ စာပေ]

မျက်နှာပုံ: ပန်းချီ တင်ထွက်
အုပ်ရေ ၅၀၀
တန်ဖိုး ၁၅၀၀၀ ကျပ်

မျက်နှာပုံနှင့် အတွင်း ပုံနှိပ်သူ ဒေါ်ခင်စိ (၀၀၂၄၈)၊ ပြည်ဦးဘေ ပုံနှိပ်တိုက်
၁၅၈၊ ၃၇ လမ်း၊ ကျောက်တံတား မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

ထုတ်ဝေသူ ဦးနေဝင်း (၀၂၆၄၅)၊ ဘဝတက္ကသိုလ် စာပေ
၁၄၉၊ ၃၇ လမ်း၊ ကျောက်တံတား မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

မောင်ပေါ်ထွန်း
အသုံးများသော
အင်္ဂလိပ် စကားပုံ ၅၀၀

Common English Proverbs

A. Johnson

မာတိကာ

ဘဝတက္ကသိုလ်၏ မှတ်ချက်	၈
ဘာသာပြန်သူ၏ အမှာ	၉
စာရေးသူ၏ အမှာ	၁၀
၁။ အသိဉာဏ်ပညာဆိုင်ရာ စကားပုံများ <i>Words of Wisdom</i>	၁၁
၂။ အပြုအမူဆိုင်ရာ စကားပုံများ <i>Behaviour</i>	၉၉
၃။ အကြံဉာဏ်ဆိုင်ရာ စကားပုံများ <i>Advice</i>	၁၅၃
၄။ မိသားစုနှင့် မိတ်သဟာဆိုင်ရာ စကားပုံများ <i>Husbands and Wives; Children and Friends; The Home</i>	၂၃၃
၅။ ကျေးဇူးတင် တိရစ္ဆာန်ဆိုင်ရာ စကားပုံများ <i>Animals, Birds and Other Living Creatures</i>	၂၃၇
၆။ ဓနဥစ္စာဆိုင်ရာ စကားပုံများ <i>Wealth</i>	၂၆၉
၇။ ရာသီဥတုဆိုင်ရာ စကားပုံများ <i>The Weather</i>	၂၇၃
၈။ သေဆုံးခြင်းဆိုင်ရာ စကားပုံများ <i>Death</i>	၂၉၃

ဘဝတာက္ကသိုလ်၏ မှတ်ချက်

ယခု စာအုပ် ပထမ အကြိမ် ထုတ်ဝေစဉ်က အသုံးပြုခဲ့သော
'စကားပုံများက ပြောသော လူသဘာဝတ္ထ' အစား 'အသုံး
များသော အင်္ဂလိပ် စကားပုံ ၅၀၀' ဟူ၍ ပြောင်းလဲထားပါ
သည်။

ဘာသာပြန်သူ၏အမှာ

ဤစာအုပ်ပါ စကားပုံ သုံးပုံ တစ်ပုံကျော်ကို ပထမဦးစွာ *International* မဂ္ဂဇင်းတွင် အခန်းဆက် ဆောင်းပါး အဖြစ် လစဉ် ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က ဆောင်းပါး ခေါင်းစီး အမည်မှာ ‘အသုံး များသော အင်္ဂလိပ် စကားပုံများ’ ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ယခု စာအုပ် အဖြစ် အပြည့်အစုံ ထုတ်ဝေသော အခါတွင်မူ ‘စကားပုံများက ပြော သော လူ့ဘာဝတ္ထ’ ဟူ၍ အမည် ပြောင်းလိုက်ပါသည်။

စကားပုံများကို မြန်မာပြန်ဆိုရာတွင် အချို့ကို တိုက်ရိုက် ပြန်ဆိုပြီး အချို့ကို ဆီလျော်အောင် ပြန်ဆိုထားပါသည်။

အင်္ဂလိပ် စာပေ လေ့လာနေသူများ အတွက် အင်္ဂလိပ် မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့် အင်္ဂလိပ် စကားပုံ ဗဟုသုတ ရရှိစေလိုသည်မှာ ဘာသာပြန်ဆိုသူ၏ အရင်းခံ စေတနာပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ် ဖြစ်မြောက်အောင် ကူညီခဲ့ကြသော မိတ်ဆွေ အားလုံးကို အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

မောင်ပေါ်ထွန်း

စာရေးသူ၏အမှာ

နိုင်ငံများ၏ အသိဉာဏ်ပညာတို့သည် စကားပုံများ၌ ကိန်းအောင်းကြ၏။ စကားပုံများကို စုဆောင်းပါ။ လေ့လာ မှတ်သားကြပါ။ စကားပုံများသည် အချိန် ကုန်ခြင်းနှင့် စကားကြောရှည်ခြင်းတို့ကို သက်သာစေ၏။ အကြောင်းဆုံသော အခါ အပြည့်စုံဆုံးနှင့် စိတ်ချရဆုံး ဖြေကြားချက်များ ဖြစ်နိုင်၏။

ဝီလျံ ပင် (၁၆၄၄-၁၇၁၈)

ဗြိတိသျှ ကွိတ်ကာ ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်

ဤစာအုပ်တွင် အသုံးများသော အင်္ဂလိပ် စကားပုံပေါင်း ၅၀၀ တိတိပါဝင်သည်။ စကားပုံတိုင်း၏ တိုက်ရိုက် အဓိပ္ပာယ်နှင့် လက်တွေ့ အသုံးချအဓိပ္ပာယ်များကို ဖွင့်ဆို ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ပြင် အင်္ဂလိပ် စကား ပြောသော လူမျိုးများက စကားပုံများကို ဘယ်လို နေရာ၊ ဘယ်လို အခြေအနေမျိုးတွင် အသုံးချတတ်ပုံကိုလည်း တော်တော်များများ ဖော်ပြထားသည်။

အင်္ဂလိပ် စကားပုံများကို သိရှိ နားလည်ခြင်းသည် အင်္ဂလိပ်စာ လေ့လာ ဆည်းပူးနေသူများ အတွက် အလွန် အကျိုး ရှိသည်။ ဘာသာစကား ဗဟုသုတလည်း တိုးပြီး တစ်ချိန်တည်းတွင် အင်္ဂလိပ် လူမျိုးတို့၏ အခြေခံ အတွေးအခေါ်၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဓလေ့စရိုက်တို့ကိုလည်း သိရှိနိုင်သည်။

ကဗျာစာဆိုများ၊ စာရေးဆရာများနှင့် ပညာရှင်များ၏ အသိဉာဏ်ပညာများသည် စကားပုံများတွင် ကိန်းဝပ်ကြသည်။ ဤစကားပုံများတွင် အင်္ဂလိပ်စာဆို၊ စာရေးဆရာနှင့် ပညာရှင်များ၏ အဆိုအမိန့်များသာမက ရောမ၊ ဂရိ၊ စပိန်၊ ပြင်သစ်၊ အီတာလျံ၊ အာရပ်၊ ရဟူဒီ၊ တရုတ်နှင့် အခြား လူမျိုး သုခမိန့်များ၏ အဆိုအမိန့်များလည်း ပါဝင်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အင်္ဂလိပ်

ဘာသာစကားသည် အခြား များစွာသော လူမျိုးခြား ဘာသာစကားများမှ ဝေါဟာရများကို ကိုယ်ပိုင် ဝေါဟာရ အဖြစ် မွေးစားယူထားသကဲ့သို့ အင်္ဂလိပ် လူမျိုးတို့ကလည်း အခြား လူမျိုးများ၏ စကားပုံများကို ကိုယ်ပိုင် စကားပုံများ အဖြစ် မွေးစားယူထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ တကယ် ဆိုသော် အသိဉာဏ် ပညာတွင် သဘာဝ နယ်နိမိတ် အတားအဆီး မရှိချေ။

အင်္ဂလိပ် စကားပုံများသည် အင်္ဂလိပ် လူမျိုးတို့၏ စကား ပြောခြင်းတွင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ပါဝင်သည်။

အင်္ဂလိပ် လူမျိုးတို့၏ အပြုအမူနှင့် အတွေးအခေါ် ဓလေ့စရိုက်များကို မသိလျှင် အင်္ဂလိပ် ဘာသာစကား ဗဟုသုတသည် မပြည့်စုံနိုင်ချေ။

စကားပုံများကို ခေါင်းစဉ် ရှစ်ခု ခွဲ၍ ဖော်ပြထားသည်။ သို့သော်လည်း ခွဲခြားမှုမှာ အကြမ်းဖျင်း သဘောသာ ဖြစ်သည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စကားပုံ တစ်ခုသည် ခေါင်းစဉ် တော်တော် များများတွင် ပါဝင်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်၏။

စကားပုံ တော်တော်များများတွင် မူကွဲများ ရှိကြသည်။ ဤစာအုပ်တွင် အသုံးများသော စကားပုံများကိုသာ ရွေးချယ် ဖော်ပြပါသည်။

အေ၊ဂျန်ဆင်

[၁]

Words of Wisdom

အသိဉာဏ်ပညာဆိုင်ရာစကားပုံများ

1 A bad penny always turns up.

အသုံးမဝင်သော ပိုက်ဆံသည် အမြဲတမ်း ပြန်လာတတ်သည်။

A good-for nothing person who leaves his home or town always returns.

If a shopkeeper accepts a bad penny, he will return it to you when he discovers his mistake.

မိမိ အိမ် သို့မဟုတ် မိမိ မြို့ ရွာမှ ထွက်သွားသော လူတေ လူပွေသည် (တစ်နေ့သော အခါ) အမြဲတမ်း ပြန်ရောက်လာတတ်သည်။

ဈေးဆိုင်ရှင် တစ်ယောက်သည် သင့်ထံမှ အသုံးမဝင်သော ပိုက်ဆံကို ယူမိလျှင် သူ့အမှားကို သိသော အချိန်တွင် (ထိုပိုက်ဆံကို) သင့်အား ပြန်ပေး လိမ့်မည်။

2 Contented mind is a perpetual feast.

ရောင့်ရဲခြင်းသည် ထာဝရ ပျော်ပွဲကြီး ဖြစ်သည်။

Contentment of mind is the cause of lasting happiness.

Even the greediest person would get tired of an unending feast, though a hungry person perhaps can imagine nothing more wonderful: anyway, the proverb praises and preaches contentment of mind.

ရောင့်ရဲခြင်းသည် ထာဝစဉ် ပျော်ရွှင်မှု၏ အကြောင်းရင်း ဖြစ်သည်။

ဆာလောင် မွတ်သိပ်နေသူ အဖို့ အံ့မခန်း မက်မောစရာ ဖြစ်သော်လည်း လောဘ အကြီးဆုံး လူသည်ပင်လျှင် မဆုံးနိုင်သော ပျော်ရွှင် စားသောက်ပွဲကြီး ကို ငြီးငွေ့လာတတ်သည်။ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေ ဤစကားပုံသည် ရောင့်ရဲခြင်းကို ချီးမွမ်း မိန့်ဆိုထားသော စကားပုံ ဖြစ်သည်။

3. A good conscience is a soft pillow.

အပြစ် ကင်းသော စိတ်ထားသည် နူးညံ့သော ခေါင်းအုံး ဖြစ်၏။

A virtuous person, having nothing to fear from enemies, is able to sleep very well at night, unlike one who has crimes on his conscience.

The proverb compares a good conscience to a soft pillow which is comfortable to the head and helps one to sleep peacefully.

စိတ်ထား ဖြူစင်သူသည် ရန်သူကို ကြောက်စရာ မလို။ မကောင်းမှုကို ကြံစည်နေသူနှင့် မတူဘဲ ညအခါတွင် ကောင်းစွာ အိပ်ပျော်နိုင်သည်။

ဤစကားပုံသည် ဖြူစင်သော စိတ်ထားကို နူးညံ့သော ခေါင်းအုံးနှင့် တင်စားထားသည်။ နူးညံ့သော ခေါင်းအုံးသည် ဦးခေါင်းကို သက်သောင့်သက်သာ ဖြစ်စေသောကြောင့် ချမ်းသာစွာ အိပ်ပျော်စေသည်။

4. *A house divided against itself cannot stand.*

နှစ်ခြမ်း ကွဲနေသော အိမ်သည် ကြာမြင့်စွာ မရပ်တည်နိုင်။

If husband and wife, or parents and children, or children themselves do not work together for the good of the household, the result is unhappiness.

The proverb applies equally to nations, and to society in general.

လင်နှင့် မယား ဖြစ်စေ၊ မိဘနှင့် သားသမီး ဖြစ်စေ၊ သားသမီး အချင်းချင်း ဖြစ်စေ အိမ်ထောင်စု ကောင်းကျိုး အတွက် အတူတကွ စည်းစည်းလုံးလုံး မဆောင်ရွက်နိုင်လျှင် (ဧကန်မုချ) စိတ်ဆင်းရဲရလိမ့်မည်။

ဤစကားပုံသည် တိုင်းနိုင်ငံများနှင့် လူ့ဘောင် လောက အတွက်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် ထပ်တူထပ်မျှ မှန်ကန်သည်။

Compare: Union is strength.

နှိုင်းယှဉ်ချက် - စည်းလုံးခြင်းသည် အင်အား။

5. *A little is better than none.*

အနည်းငယ် ရှိခြင်းသည် လုံးဝ မရှိခြင်းထက် ပို၍ ကောင်းသည်။

Be satisfied with what you have - it is better than nothing.

ရှိသမျှနှင့် ရောင့်ရဲပါ။ ရှိသမျှသည် ဘာမှ မရှိခြင်းထက် ပို၍ ကောင်းသည်။

Compare: Half a loaf is better than no bread.

နှိုင်းယှဉ်ချက် - ပေါင်မုန့် တစ်ခြမ်းသည် ပေါင်မုန့် လုံးဝ မရှိခြင်းထက် ပို၍ ကောင်းသည်။

6. *A man is as old as he feels (himself to be).*

လူတစ်ယောက်၏ အသက်အရွယ်သည် သူ၏ ခံစားချက် (သူ့ကိုယ်သူ ခံစားချက်) အပေါ်တွင် တည်သည်။

If a man is healthy and strong, it does not matter much how old he is.

Old people who still feel young and strong say this, especially when anyone suggests they are getting old.

လူတစ်ယောက်သည် ကျန်းမာ သန်စွမ်းနေပါက ဘယ်လောက်ပင် အိုအို အရေးမကြီး။

နုပျို သန်စွမ်းသော လူအိုများအား အသက် ကြီးနေပြီဟု တစ်စုံတစ် ယောက်က ပြောသော အခါ လူအိုများက ဤစကားပုံဖြင့် တုံ့ပြန်လေ့ ရှိကြ သည်။

7. *A miss is as good as a mile.*

တစ်ချက် လွဲခြင်းသည် တစ်မိုင်လောက် ဝေးသည်။

A failure is still a failure even though it came near to success.

အောင်မြင်မှုနှင့် နီးစပ်သည့်တိုင် ဆုံးရှုံးမှုသည် ဆုံးရှုံးမှုပင် ဖြစ်သည်။

8. *A ragged coat may cover an honest man.*

ရိုးသားသူလည်း အကျီစုတ်ကို ဝတ်နိုင်သည်။

A man who wears rags is not necessarily dishonest. Poverty is not a sign of dishonesty; a man may be 'poor and honest'.

လူတစ်ယောက်သည် အဝတ်အစား ဟောင်းနွမ်းသော်လည်း လူဆိုး မဖြစ်နိုင်။ ဆင်းရဲခြင်းသည် မရိုးသားခြင်း၏ လက္ခဏာ မဟုတ်။ လူတစ်ယောက် သည် 'ဆင်းရဲသော်လည်း ရိုးသားသူ' ဖြစ်နိုင်၏။

9. *A rose by any other name would smell as sweet.*

နှင်းဆီပန်းကို တခြား နာမည် ပေးသော်လည်း မွှေးမြေ့ မွှေးလိမ့်မည်။

The name is not necessarily an indication of the quality of an article. If a rose had another name its sweet smell would be the same; for the name is of no importance.

နာမည်သည် ပစ္စည်း တစ်ခု၏ အရည်အသွေးကို မပြဋ္ဌာန်း။ နှင်းဆီပန်း ကို တခြား နာမည် ပေးသော်လည်း နဂို အတိုင်းပင် မွှေးနေမည်သာ ဖြစ်သည်။ အကြောင်းသော်ကား နာမည်သည် အဓိက မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။

10. A stitch in time saves nine.

အချိန်မီ တစ်ချက် ချုပ်ခြင်းသည် ကိုးချက် ချုပ်ရမည့် ကိစ္စကို ကာကွယ်နိုင်၏။

Any damage should be repaired as soon as it occurs; if it is neglected it will quickly become much worse and cost more in time and trouble to repair.

If a small tear in garment is mended as soon as it appears, one stitch may be sufficient; but if it is left unattended it will get bigger and need nine stitches or more.

အပျက်အစီး တစ်ခုကို ဖြစ်စတွင် ချက်ချင်း ပြုပြင်သင့်သည်။ မပြင်ဘဲ ပစ်ထားလျှင် ပို၍ ပျက်စီးလာမည်။ ပို၍ အကုန်အကျ များလာမည်။ ပြုပြင်ရာတွင် ပို၍ လက်ဝင်လာမည်။

အင်္ကျီတွင် အပေါက်ကလေး တစ်ပေါက် ပေါက်လျှင် ချက်ချင်း ပြန်ချုပ်သော် တစ်ခါ ချုပ်နှင့် ပြီးသည်။ သို့သော် မချုပ်ဘဲ ပစ်ထားလျှင်ကား အပေါက် ကြီးလာပြီး ကိုးခါ၊ ဆယ်ခါ ချုပ်ရလိမ့်မည်။

11. A thing of beauty is a joy for ever.

လှပသော ပစ္စည်းသည် စိတ်ချမ်းသာမှုကို အမြဲ ပေးသည်။

Beautiful sights and sounds give joy to all. This joy lasts longer than the sight or sound - it lasts as long as the memory does.

လှပသော ရှုခင်းများနှင့် သာယာသော အသံများသည် လူတိုင်းအား စိတ်ချမ်းသာမှု ပေးသည်။ ယင်းစိတ်ချမ်းသာမှုသည် ရှုခင်း၊ သို့မဟုတ် အသံထက် ပို၍ ကြာရှည်ခံသည်။ စိတ်ထဲတွင် မှတ်မိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး တည်မြဲနေသည်။

12 A word to the wise is enough.

ပညာရှိအား စကား တစ်ခွန်း ပြောရုံဖြင့် လုံလောက်သည်။

When a wise person is given a warning, he understands at once and acts upon it, but stupid people require to be warned many times.

ပညာ ရှိသောသူအား တစ်ကြိမ် သတိပေးရုံဖြင့် ချက်ချင်း နားလည် သဘောပေါက်ပြီး နာယူ ဆောင်ရွက်သည်။ သို့သော် လူမိုက်များကိုမူကား အကြိမ်ပေါင်း များစွာ သတိပေးရန် လိုအပ်၏။

13. Adam's ale is the best brew.

အာဒံ၏ ယမကာသည် အကောင်းဆုံး ယမကာ ဖြစ်သည်။

Water is the best drink.

(‘Adam's ale’ is an old term for ‘water’. A ‘brew’, is a prepared drink; ‘to brew’ is to prepare such a drink as tea or beer.)

ရေသည် အကောင်းဆုံး ယမကာ ဖြစ်သည်။

(‘အာဒံ၏ ယမကာ’ ဆိုသည်မှာ ‘ရေ’ ကို ခေါ်သည့် ရှေးဝေါဟာရ ဖြစ်သည်။ ‘ယမကာ’ ဆိုသည်မှာ လက်ဖက်ရည်၊ သို့မဟုတ် ဘီယာကဲ့သို့သော ပြုပြင်ထားသည့် သောက်စရာကို ခေါ်သည်။)

14. Adversity makes strange bedfellows.

ဒုက္ခ ရောက်လျှင် အဖော်ထူးနှင့် ဆုံတတ်သည်။

When one meets misfortune and 'comes down in the world' one becomes acquainted with strange companions who have also suffered misfortune.

အကြင်သူသည် ကြမ္မာဆိုး ဝင်၍ စီးပွား ပျက်သော အခါ မိမိကဲ့သို့ ဒုက္ခ ရောက်နေသော သူများနှင့် အပေါင်းအသင်း ဖြစ်လာတတ်သည်။

15. After a storm comes a calm.

မုန်တိုင်း စဲသော် လေညင်း လာသည်။

Neither the weather nor people can remain disturbed for long; a calm must follow.

A storm on land or sea is usually followed by a calm weather. After excitement, or anger, or bitter grief, people become quiet and calm.

ရာသီဥတု ဖြစ်စေ၊ လူ ဖြစ်စေ ကြာကြာ မဆိုးရွားနိုင်။ နောက်ပိုင်းတွင် တည်ငြိမ်လာတတ်သည်။

ကုန်းမြေပေါ်တွင် ဖြစ်စေ၊ ပင်လယ်ထဲတွင် ဖြစ်စေ မုန်တိုင်း တိုက်ပြီး နောက် လေငြိမ်လာလေ့ ရှိသည်။ (လူတို့တွင်လည်း) စိတ်လှုပ်ရှားမှု၊ စိတ်ဆိုးမှု၊ စိတ်ပူပန်မှု ဖြစ်ပြီးနောက် ငြိမ်သက် အေးချမ်းမှုကို ရရှိလာမြဲ ဖြစ်သည်။

16. All is fish that comes to the net.

ပိုက်ထဲ ဝင်လာသည့် အရာ အားလုံး ငါးချည်း ဖြစ်သည်။

The fisherman can make use of every kind of fish that he catches, large and small, coarse or tender. The proverb reminds us to make use of every opportunity that comes our way.

တံငါသည်သည် မိမိ ဖမ်း၍ ရသမျှ အကြီး အငယ်၊ အကြမ်း အနု မရွေး ငါး အားလုံးကို အသုံးပြုရမည်။ ပေါ်လာသမျှ အခွင့်အရေးတိုင်းကို အရ ယူရမည်ဟု ဤစကားပုံက ကျွန်ုပ်တို့အား လမ်းညွှန် သတိပေးသည်။

17. All that glitters is not gold.

အရောင် တောက်တိုင်း ရွှေ မဟုတ်။

Appearances are deceptive.

Gold shines brightly in the light, but so does brass; and what looks like may be of little worth.

Beware of being deceived by the appearance of things and people.

အပြင်ပန်း ရုပ်သွင်သည် လှည့်စားတတ်သည်။

အလင်းရောင်တွင် ရွှေသည် အရောင် တောက်သည်။ ကြေးလည်း အရောင် တောက်သည်။ ရွှေနှင့် တူသော အရာတိုင်း ရွှေလို တန်ဖိုး မရှိတတ်။

ပစ္စည်းများနှင့် လူများ၏ ပြင်ပ အသွင်သဏ္ဍာန်ဖြင့် လှည့်စားတတ်ခြင်းကို ကြပ်ကြပ် သတိပြု။

18. All roads lead to Rome.

လမ်း ဟူသမျှ ရောမမြို့သို့ ရှေးရှုသည်။

When the Romans ruled the whole of Europe they built a wonderful system of roads, and even when their empire had fallen the roads remained. It was true then and much later that every little road led to a bigger road which in time led to Rome, just as every small stream finally flows into the sea.

ဥရောပ တစ်တိုက်လုံးကို ရောမ လူမျိုးတို့ အုပ်စိုးခဲ့စဉ်က အံ့ဖွယ် လမ်းဖောက်လုပ်ရေး စနစ်ကို အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ရိုမန် အင်ပါယာကြီး ပြိုကွဲသွားသည့်တိုင် အဆိုပါ လမ်းများသည် တည်မြဲ ကျန်ရစ်နေခဲ့ကြသည်။ ရိုမန်ခေတ်နှင့် နောက်ပိုင်း ကာလများတွင် လမ်းသွယ်၊ လမ်းငယ် ဟူသမျှကို ရောမမြို့သို့ ရှေးရှုသော လမ်းမကြီးဆီသို့ ဦးတည် ဖောက်လုပ်ခဲ့ကြသည်။ မြစ်ငယ်၊ ချောင်းငယ် ဟူသမျှသည် ပင်လယ်ဆီသို့ ဦးတည် စီးဆင်းသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။

19. All's well that ends well.

နိဂုံး ကောင်းလျှင် အားလုံး ကောင်းသည်သာ။

Fears and anxieties are forgotten if one's aim is reached.

The proverb is quoted when the end of a difficult journey or undertaking is achieved.

ရည်မှန်းချက် အောင်မြင်လျှင် ကြောက်လန့်မှုနှင့် စိုးရိမ်မှုများကို မေ့သွားသည်။

ခက်ခဲသော ခရီး တစ်ခု၊ သို့မဟုတ် ခက်ခဲသော အလုပ် တစ်ခု အောင်မြင် ပြီးမြောက်သွားသော အခါ ဤစကားပုံကို ကိုးကား ပြောဆိုကြသည်။

20. All work and no play makes Jack a dull boy.

အလုပ်ချည်းလုပ်ခိုင်းပြီး ကစားခွင့်မပေးလျှင် ဂျက်သည် ထုံထိုင်းသော ကလေး ဖြစ်သွားနိုင်သည်။

Too much work and not enough play make a boy stupid.

People, especially children, should not be kept at work for too long but should be given time for games and rest.

အလုပ်ကိုသာ များများ ဖိခိုင်းပြီး ကစားချိန် လုံလောက်အောင် မပေးလျှင် ကလေးသည် ထုံထိုင်းသွားတတ်သည်။

လူများအား အထူးသဖြင့် ကလေးများအား ကြာမြင့်စွာ အလုပ် လုပ်ခိုင်းရန် မသင့်။ ကစားချိန်နှင့် နားချိန်လည်း လုံလောက်စွာ ပေးသင့်၏။

21 Among the blind the one-eyed man is king.

မျက်မမြင်များ အလယ်တွင် တစ်ဖက်လပ်က ဘုရင် ဖြစ်သည်။

There are degrees of misfortune; the same person may be pitied by some and envied by others.

Among the blind people a one-eyed man is superior to all others; though a one-eyed man is pitied for his misfortune by two-eyed people.

ကံဆိုးမှုတွင် အတန်းအစား ရှိသည်။ လူတစ်ယောက်တည်းကိုပင် အချို့က သနားပြီး အခြားသူများက မနာလို ဖြစ်တတ်သည်။

မျက်စိ တစ်ဖက် ကန်းနေသူကို မျက်စိ နှစ်လုံးစလုံး ကောင်းသူများက သနားကြသော်လည်း မျက်မမြင်များ ကြားတွင်မူ မျက်စိ တစ်လုံး ကောင်းသူက လူစွမ်းကောင်း ဖြစ်သည်။

22 An apple a day keeps the doctor away.

တစ်နေ့ ပန်းသီး တစ်လုံး စားလျှင် ဆရာဝန် ခေါ်စရာ မလို။

If you eat an apple every day you will remain healthy and not need a doctor. (But do not trust every proverb! An apple will not prevent you from catching malaria if you live among malaria-catching mosquitoes!)

နေ့တိုင်း ပန်းသီး တစ်လုံး စားလျှင် ကျန်းမာ၍ ဆရာဝန်ထံ သွားစရာ မလို။ (သို့သော် စကားပုံတိုင်းကို မယုံပါနှင့်။ သင်သည် ငှက်ဖျားပိုး သယ်ဆောင်သော ခြင်တောထဲတွင် နေလျှင် ပန်းသီး တစ်လုံးသည် သင့်အား ငှက်ဖျား ရောဂါမှ ကာကွယ်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်။)

23. An army marches on its stomach.

စစ်တပ် တစ်တပ်သည် စားနပ်ရိက္ခာနှင့် ချီတက်သည်။

An army cannot march, or fight, unless it is fed. Supplies of food are as important to an army as arms and equipment.

စစ်တပ် တစ်တပ်ကို စားနပ်ရိက္ခာ လုံလောက်စွာ မထောက်ပံ့လျှင် မချီတက်နိုင်၊ မတိုက်ခိုက်နိုင်။ စစ်တပ် တစ်တပ် အဖို့ စားနပ်ရိက္ခာ ပြည့်စုံခြင်း သည် လက်နက် ပစ္စည်းများကဲ့သို့ပင် အရေးကြီး၏။

24. An ounce of luck is better than a pound of wisdom.

ကုသိုလ်ကံ တစ်အောင်စသည် ဉာဏ်ပညာ တစ်ပေါင်ထက် ပို၍ ကောင်းသည်။

Success is sometimes due more to luck than to skill or wisdom. Certainly to be successful in life a certain amount of luck is necessary.

အောင်မြင်မှုသည် တစ်ခါတစ်ရံ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် ဉာဏ်ပညာ ရှိမှု ထက် ကံကောင်းမှု အပေါ်တွင် ပို၍ တည်တတ်သည်။ ဘဝတွင် အောင်မြင်မှု ရရှိရန် ကုသိုလ်ကံသည် တစ်စုံတစ်ခုသော အတိုင်းအတာ အထိ အမှန်တကယ် လိုအပ်သည်။

25. *Beauty is but skin-deep.*

အလှ ဟူသည် အရေပြား တစ်ထောက်မျှသာတည်း။

Beware of judging by appearances. Beauty in a person is mainly a matter of the outward appearance. Character is more important than beauty.

ရုပ်ရည်သွင်ပြင်အားဖြင့် အကဲဖြတ်ခြင်းကို သတိပြုပါ။ လူတစ်ယောက်၏ အလှသည် အဓိကအားဖြင့် အပြင်ပန်းသဏ္ဍာန် ကိစ္စသာ ဖြစ်သည်။ အကျင့်စာရိတ္တသည် ရုပ်ရည် လှပခြင်းထက် ပို၍ အရေးကြီးသည်။

26. *Beggars' bags are bottomless.*

သူတောင်းစား၏ အိတ်သည် ပြည့်သည် ဟူ၍ မရှိ။

Beggars are never satisfied; even if one person give them something, they still ask the next person, and the next.

သူတောင်းစားများသည် ဘယ်တော့မှ မရောင့်ရဲနိုင်ကြ။ လူတစ်ယောက်ထံမှ တောင်းပြီးသော်လည်း နောက်ထပ် တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက်ထံ တောင်းခံတတ်ကြသည်။

27. *Better be born lucky than wise.*

ဉာဏ်နှင့် မွေးလာခြင်းထက် ကံနှင့် မွေးလာခြင်းက ပို၍ ကောင်းသည်။

Success depends on luck than on wisdom.

အောင်မြင်မှုသည် ဉာဏ်ပညာထက် ကံအပေါ်တွင် ပို၍ တည်သည်။

Compare: An ounce of luck is better than a pound of wisdom.

နှိုင်းယှဉ်ချက် - ကုသိုလ်ကံ တစ်အောင်စသည် ဉာဏ်ပညာ တစ်ပေါင်ထက် ပို၍ ကောင်းသည်။

28. Blood is thicker than water.

သွေးသည် ရေထက် ပို၍ ပျစ်သည်။

The ties of relationship are strong, and the relationship continues to exist even though seas may divide a family.

ဆွေမျိုးသားချင်း အနှောင်အဖွဲ့သည် ခိုင်မြဲသည်။ မိသားစုအား သီတာ ရေမြေ ခြားထားသော်လည်း အနှောင်အဖွဲ့က မပြတ် တည်ရှိနေသည်။

29. Cheats never prosper.

လိမ်လည် လှည့်ဖြား ဘယ်တော့မှ မကြီးပွား။

Dishonest people never become prosperous and rich. Certainly many cheats are found out and punished, but equally certainly some of them prosper greatly. This is an example of a proverb which is only partly true.

မရိုးသားသော သူများသည် ဘယ်တော့မှ မကြီးပွား မချမ်းသာနိုင်။ များစွာသော လိမ်လည် လှည့်ဖြားသူများသည် အဖမ်းခံကြရသည်။ အပြစ်ပေး ခံကြရသည်။ သို့သော် အချို့လည်း ချမ်းသာ ကြီးပွားကြသည်။ ဤသည်မှာ တစ်ဝက်သာ မှန်သော စကားပုံ တစ်ခု၏ သာဓက ဖြစ်သည်။

Compare: Honesty is the best policy.

နှိုင်းယှဉ်ချက် - ရိုးသားခြင်းသည် အကောင်းဆုံး မူဝါဒ ဖြစ်သည်။

30. Circumstances alter cases.

အခြေအနေ အရ အမှု ကိစ္စ ပြောင်းလဲတတ်သည်။

Special circumstances may excuse one for behaving unusually. Special circumstances affect the application of the law. One person may be rewarded and another punished for doing the same thing but in different circumstances. Murder is crime; but to kill an enemy in battle may be a brave and noble deed.

အထူး အခြေအနေကြောင့် လူတစ်ယောက်၏ ပြစ်မှု သက်သာစေနိုင်သည်။ အထူး အခြေအနေသည် တရားဥပဒေကို လွှမ်းမိုးနိုင်သည်။ တူညီသော လုပ်ရပ် တစ်ခုကို ပြုလုပ်ကြသော်လည်း ကွဲပြားသော အခြေအနေကြောင့် တစ်ယောက်သောသူ အဖို့ အကျိုး ရှိပြီး အခြား တစ်ယောက် အဖို့ အပြစ် ဖြစ်နိုင်သည်။ လူသတ်ခြင်းသည် ရာဇဝတ်မှု ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း စစ်ပွဲတွင် ရန်သူကို သတ်ခြင်းသည် ရဲရင့် မြင့်မြတ်သော လုပ်ရပ် ဖြစ်၏။

31. Comfort is better than pride.

နှစ်သက် ကျေနပ်ခြင်းသည် ဂုဏ်ပကာသနထက် ပို၍ ကောင်းသည်။

Some people care more for their own comfort than the opinions of others.

Such people prefer comfortable old clothes to fine new ones, and would rather live in a small comfortable house than in a magnificent uncomfortable palace. Having little (false) pride, they do not care what others think of them.

အချို့သော သူတို့သည် အခြားသူများ၏ ထင်မြင် ဝေဖန်ခြင်းထက် မိမိတို့၏ နှစ်သက် ကျေနပ်မှု ရရှိရေးကိုသာ အဓိက ထားကြသည်။

ယင်းသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် သစ်လွင် လှပသော အဝတ်အစားထက် သက်သောင့်သက်သာ ဖြစ်စေသော အဝတ်အစားဟောင်းကိုသာ အလေးထားကြသည်။ ကြီးကျယ် ခမ်းနားပြီး သက်သောင့်သက်သာ မရှိသော ရွှေနန်းတော်ထက် နေထိုင်၍ အဆင်ပြေသော တဲအိမ်ကလေးကိုသာ ပို၍ မက်မောကြသည်။ သူတို့တွင် ဂုဏ်ပကာသနကို တပ်မက်သောစိတ် မရှိသောကြောင့် အခြားသူများ၏ ဝေဖန် ပြောဆိုခြင်းကိုလည်း ဂရုမစိုက်ကြချေ။

32 Coming events cast their shadows before.

ပေါ်ပေါက်လတ္တံ့သော ဖြစ်ရပ်များသည် ကြိုတင်၍ အရိပ်ထိုးတတ်သည်။

A warning is often given before an important event takes place.

Many people find that, when an important event has taken place, other, less important events have really been warning signs of it, unheeded at the time.

Sometimes there are real indications, but people can also have a strange unexplained feeling that an important event will happen.

တစ်ခါတစ်ရံ အရေးကြီးသော ဖြစ်ရပ် တစ်ခု မပေါ်ပေါက်မီ ကြိုတင် သတိပေးလေ့ရှိသည်။

အရေးကြီးသော ဖြစ်ရပ် တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာသော အခါ အခြား အရေးမကြီးလှသော ဖြစ်ရပ်များသည် ထိုအချိန်က ဂရုမထားမိဘဲ ကြိုတင် သတိပေးသော လက္ခဏာများ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ အမှန်တကယ် ဖော်ညွှန်းချက်များ ရှိသည်။ သို့သော်လည်း အရေးကြီးသော ဖြစ်ရပ် တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လိမ့်မည် ဟူသော ရှင်းမပြနိုင်သည့် ထူးဆန်းသော ခံစားချက်မျိုးကိုလည်း လူတွေက ခံစားရတတ်သည်။

33. Custom rules law.

ဓလေ့ထုံးစံသည် ဥပဒေကို လွှမ်းမိုးသည်။

The foundation of law is custom; and as customs change, so do the laws. As customs vary from country to country so the laws of one country differ from those of another.

ဥပဒေ၏ အခြေခံ အုတ်မြစ်သည် ဓလေ့ထုံးစံ ဖြစ်ရာ ဓလေ့ထုံးစံ ပြောင်းလဲသလို ဥပဒေလည်း ပြောင်းလဲတတ်၏။ တစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံ ဓလေ့ထုံးစံ ကွဲပြားသကဲ့သို့ တစ်နိုင်ငံ၏ ဥပဒေသည်လည်း အခြား တစ်နိုင်ငံ၏ ဥပဒေနှင့် မတူ ကွဲပြားတတ်သည်။

34. Dreams go by contraries.

အိပ်မက်များသည် ဆန့်ကျင်ဘက် အဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်သည်။

If you dream that something pleasant will happen, do not believe it: for something very unplesant may well happen. Dreams do not foretell the future.

အိပ်မက်ကောင်း မက်သော်လည်း မယုံပါနှင့်။ မကောင်းသော ဖြစ်ရပ် နှင့် ကြိုရတတ်သည်။ အိပ်မက်များသည် အနာဂတ်ကို ကြိုတင် နိမိတ် မဖတ် နိုင်ချေ။

35. Each day brings its own bread.

နေ့တိုင်းမှာ ပေါင်မုန့် ရှိသည်။

Do not worry about future - you will not go hungry. This proverb is not strictly true, for people have been known to die of hunger. but it is used when someone worries unnecessarily about the future.

အနာဂတ် အတွက် တွေးမပူပါနှင့်။ မငတ်နိုင်ပါ။ ဤစကားပုံသည် အလုံးစုံ မမှန်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ငတ်၍ သေသောသူများ ရှိကြောင်း သိရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း မလိုအပ်ဘဲနှင့် အနာဂတ် အတွက် တွေးပူသော အခါ ဤစကားပုံကို သုံးစွဲကြသည်။

36. Empty vessels make the most sound.

ရေမရှိသော အိုး ဘောင်ဘင်ခတ်သည်။

Ignorant, stupid people talk oftener and more loudly than wise ones. An empty pot makes a loud noise when struck; a full one makes little noise.

ပညာမဲ့သော သူများသည် ပညာ ရှိသော သူများထက် ကျယ်လောင်စွာ ပို၍ စကား ပြောတတ်ကြသည်။ အထဲတွင် ဘာမှ မရှိသော ဗလာ အိုးကို ရိုက်ခတ်သော အခါ အသံ မြည်သည်။ ပြည့်သော အိုးကား အနည်းငယ်မျှသာ အသံ မြည်၏။

37. Even the weariest river winds somewhere safe to sea.

အဆိုးရွားဆုံး မြစ်သော်မှ ပင်လယ် တစ်နေရာသို့ စီးဝင်သည်။

Even the unhappiest time come to an end. However long a river may be, it reaches the sea at last.

စိတ်ဆင်းရဲဆုံး ကာလသော်မှ အဆုံးသို့ ရောက်တတ်၏။ မည်မျှ ရှည်လျားသော မြစ်ဖြစ်စေကာမူ နောက်ဆုံး၌ ပင်လယ်သို့ ဦးတိုက် စီးဝင်ရ၏။

38. Everybody's business is nobody's business.

လူတိုင်း၏ အလုပ်သည် မည်သူ၏ အလုပ်မျှ မဟုတ်။

Unless it is known who is responsible for each particular task or duty, everybody will neglect it, believing someone else is doing it.

အလုပ် တာဝန် တစ်ခု အတွက် တစ်စုံတစ်ယောက်အား သီးသန့် တာဝန် ပေးမထားလျှင် ထိုအလုပ်ကို တစ်ယောက်ယောက်က လုပ်လိမ့်မည်ဟု သဘော ပိုက်ပြီး မည်သူမျှ လုပ်လိမ့်မည် မဟုတ်။

39. *Every cloud has a silver lining.*
တိမ်လွှာတိုင်းမှာ ငွေရောင် အနားကွပ် ရှိသည်။

There is some good in every evil: a misfortune may turn into a benefit.

Behind every dark cloud the sun is shining; so the cloud is bright on one side though it is dark on the other.

အဆိုးထဲတွင် အကောင်း ရှိသည်။ ကံဆိုးရာမှ ကံကောင်းလာတတ်သည်။

တိမ်လွှာတိုင်း၏ နောက်တွင် နေရောင် ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်ဖက်တွင် မှောင်နေသော်လည်း အခြား တစ်ဖက်တွင် လင်းနေ၏။

Compare: Look at the bright side.

နှိုင်းယှဉ်ချက် - အလင်းဘက်ကိုသာ ကြည့်ပါ။
(အကောင်းဘက်ကိုသာ ကြည့်ပါ။)

40. Every law has a loophole.
ဥပဒေတိုင်းတွင် ထွက်ပေါက် ရှိသည်။

There is at least one way of avoiding the penalties of any law. A 'Loophole' is a hole in a wall through which one can shoot at an attacking enemy, and which admits light and air.

A clever lawyer can find a 'hole' in every law.

မည်သည့် ဥပဒေတွင်မဆို ပြစ်ဒဏ်မှ ရှောင်ကွင်းရန် အနည်းဆုံး နည်းလမ်း တစ်ခုတော့ ရှိစမြဲ ဖြစ်သည်။ ‘ထွက်ပေါက်’ ဆိုသည်မှာ တံတိုင်း နံရံတွင် ဖောက်ထားသော အပေါက် ဖြစ်သည်။ ထိုအပေါက်မှ ရန်သူကို ကာကွယ်ပစ်ခတ်နိုင်သည်။ အလင်းရောင်နှင့် လေလည်း ဝင်နိုင်သည်။

ရှေ့နေကောင်း တစ်ယောက်သည် ဥပဒေတိုင်းတွင် ‘ထွက်ပေါက်’ ကို ရှာတွေ့နိုင်၏။

41. Every man is his own enemy.
မိမိ၏ ရန်သူသည် မိမိပင် ဖြစ်၏။

Everyone sometimes acts in a way that harms himself.

တစ်ခါတစ်ရံ လူတိုင်း လူတိုင်း မိမိကိုယ်ကိုယ် ပြန်၍ ဒုက္ခ ပေးသော လုပ်ရပ်မျိုးကို တစ်နည်းနည်းဖြင့် လုပ်မိတတ်ကြသည်။

42 Every man must carry his own cross.

လူတိုင်း လူတိုင်း မိမိ၏ လက်ဝါးကပ်တိုင်ကို သယ်ဆောင်ကြရမည်။

In life every man has to bear his own burdens, to suffer his own troubles.

The 'cross' is a reference to the cross that Jesus Christ had to carry to the place of his death.

လူ့ဘဝတွင် လူတိုင်း လူတိုင်း ကိုယ့်ဝန်ကို ကိုယ်ထမ်းကြရမည်။ ကိုယ့် ဒုက္ခကို ကိုယ်ခံကြရမည်။

‘လက်ဝါးကပ်တိုင်’ မှာ ယေရှု ခရစ်တော်သည် သူ၏ သင်္ချိုင်း (သူ အသတ်ခံရမည့် နေရာ) သို့ သူကိုယ်တိုင် သယ်ဆောင်သွားရသော လက်ဝါးကပ်တိုင်ကို ရည်ညွှန်းခြင်း ဖြစ်သည်။

43. Every woman would rather be beautiful than gold.

မိန်းမတိုင်းသည် ရွှေထက် ပို၍ လှသည်။

Woman value their beauty higher than their virtue.

(This is not true of all women; of course, though it is their nature to want to be beautiful.)

မိန်းမများသည် သူတို့၏ ဂုဏ်သိက္ခာထက် သူတို့၏ အလှကို ပို၍ တန်ဖိုးထားကြသည်။

(ဤစကားသည် မိန်းမတိုင်း အတွက် မမှန်။ သို့သော်လည်း လှချင်သည်မှာ မိန်းမတို့၏ သဘာဝ ဖြစ်၏။)

44. *Exchange is no robbery.*

ဖလှယ်ခြင်းသည် မတရား လုယူခြင်း မဟုတ်။

It is not a crime to take something if something else of the same value is left or given in its place. To force a worthless article on a person who dare not refuse it in exchange for something valuable is a kind of robbery.

The proverb is usually quoted as joke when two people make an exchange.

တန်ဖိုး တူသော အရာကို သူ့နေရာတွင် ထားခဲ့လျှင် သို့မဟုတ် ပေးခဲ့လျှင် တစ်စုံတစ်ရာကို ယူခြင်းသည် အပြစ် မဟုတ်။ တန်ဖိုး ရှိသော အရာ တစ်ခုနှင့် တန်ဖိုး မရှိသော အရာ တစ်ခုကို လဲလှယ်ရန် မငြင်းဆန်ရဲသော လူတစ်ယောက်အား တန်ဖိုး မရှိသော အရာ ပေးပြီး တန်ဖိုး ရှိသော အရာကို သူထံမှ အတင်း ယူခြင်းသည် မတရား လုယူခြင်း တစ်မျိုး ဖြစ်သည်။

လူနှစ်ယောက် (ပစ္စည်းချင်း) အလဲအလှယ် ပြုလုပ်သော အခါ ရယ်စရာ သဘောဖြင့် ဤစကားပုံကို ကိုးကား ပြောဆိုလေ့ ရှိသည်။

45. Experience is the best teacher.

အတွေ့အကြုံသည် အကောင်းဆုံး ဆရာ ဖြစ်သည်။

The best way to learn a job is to get experience by doing it. Training is necessary in all highly skilled work, but it is the experience after training that makes one really efficient.

အလုပ် တစ်ခုကို သင်ယူ လေ့လာရန် အကောင်းဆုံး နည်းလမ်းမှာ ထိုအလုပ်ကို လက်တွေ့ လုပ်ကိုင်ခြင်းဖြင့် အတွေ့အကြုံ ရယူခြင်း ဖြစ်၏။ ကျွမ်းကျင်မှု ပါသော အဆင့်မြင့် အလုပ် အားလုံး အတွက် သင်တန်း ပေးခြင်းသည် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်။ သို့သော်လည်း လူတစ်ယောက်အား အမှန်တကယ် စွမ်းဆောင်ရည် ရှိအောင် ပြုလုပ်ပေးသည်မှာ သင်တန်း ဆင်းပြီးနောက် ရရှိသော အတွေ့အကြုံသာ ဖြစ်၏။

46. Experience must be bought.

အတွေ့အကြုံကို ဝယ်ယူမှ ရသည်။

There is no way getting experience except by paying for it with our own mistake. Nobody can give us experience: we have to pay for it ourselves.

အတွေ့အကြုံကို ကျွန်ုပ်တို့၏ အမှားဖြင့် ဝယ်ယူခြင်းမှ တစ်ပါး အခြားဘယ်နည်းနှင့်မှ မရရှိနိုင်။ ကျွန်ုပ်တို့အား အတွေ့အကြုံကို မည်သူမျှ မပေးနိုင်။ ကျွန်ုပ်တို့က ကိုယ်တိုင် တန်ဖိုး ပေး၍ ဝယ်ယူမှသာ ရနိုင်၏။

47. *Extremes are dangerous.*

တစ်ဖက်စွန်း ရောက်ခြင်းသည် အန္တရာယ် ရှိသည်။

We should be moderate in our desires, our ambitions, our opinions and our activities. Concentration too much on the thing can bring harm.

ကျွန်ုပ်တို့သည် အလိုဆန္ဒ၊ ရည်မှန်းချက်၊ အယူအဆနှင့် လုပ်ရပ်များတွင် မျှမျှတတ ရှိသင့်သည်။ တစ်ခုတည်း အပေါ်တွင်သာ အလွန်အကြူး အာရုံစိုက်လွန်းပါက အန္တရာယ် ပေးတတ်၏။

Compare: Moderation in all things.

နှိုင်းယှဉ်ချက် - အရာရာတွင် မျှမျှတတ ရှိခြင်းသည် အကောင်းဆုံး။

48. *Finding are Keepings.*

ကောက်ရသော အရာသည် သိမ်းထားသင့်သော အရာ ဖြစ်၏။

What you find, you have the right to keep.

A person says this to justify keeping something he has found: but to do so, if it is of value, is a crime in countries such as England, where the law punishes a person for 'stealing by finding'.

သင် ကောက်ရသော ပစ္စည်းကို သင် သိမ်းထားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

ပစ္စည်း တစ်ခုခု ကောက်ရသောသူက ထိုပစ္စည်းကို သူ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိကြောင်း သက်သေထူရန် ဤစကားပုံကို ပြောဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ထိုပစ္စည်းသည် တန်ဖိုး ရှိသော ပစ္စည်း ဖြစ်ပါက အင်္ဂလန်ကဲ့သို့သော နိုင်ငံများတွင် ပြစ်မှု အဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး 'ကောက်ရ ပစ္စည်း ခိုးမှု' ဖြင့် ဥပဒေအရ အပြစ်ပေးလေ့ ရှိ၏။

49. Fingers were made before forks.

ဇွန်း၊ ခက်ရင်းတွေကို မလုပ်မီကပင် လက်ချောင်းတွေကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

Man used his fingers for eating his food before forks were invented.

The proverb is usually quoted as an excuse for an English child who picks up his food with his fingers instead of using fork: it is sometimes said when a grown-up person who does the same thing!

လူသားတို့သည် အစားအစာ စားသောက်ရာတွင် ဇွန်း၊ ခက်ရင်းများ မပေါ်မီကပင် လက်ချောင်းများကို အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။

အင်္ဂလိပ် လူမျိုး ကလေးငယ် တစ်ယောက်က ဇွန်း၊ ခက်ရင်းကို မသုံးဘဲ လက်ဖြင့် ကောက်ယူ စားသုံးခြင်း အတွက် ခွင့်လွှတ်သည့် အနေဖြင့် ဤ စကားပုံကို ကိုးကား ပြောဆိုလေ့ ရှိကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ လူကြီး တစ်ယောက်က ယင်းသို့ ပြုမူသော အခါ၌လည်း ဤစကားပုံကို ကိုးကား ပြောဆိုကြ၏။

50. Fire is a good servant but a bad master.

မီးသည် အစေခံကောင်း၊ သို့သော် သခင်ဆိုး။

Fire under control is of great service to man; but if it gets out of control it is very destructive.

မီးကို ကောင်းစွာ ထိန်းသိမ်းနိုင်လျှင် လူတွေ အတွက် အလွန် အကျိုးပြုသည်။ သို့သော်လည်း အထိန်း လွတ်လျှင်ကား မီးသည် အလွန် အန္တရာယ်ကြီး၏။

51. First impressions are most lasting.
ပထမဆုံး အထင်အမြင်သည် အမြဲမြဲဆုံး ဖြစ်၏။

When you meet somebody for first time, or go to a new place, you receive certain impressions and form an opinion. These impressions last for a long time and are not easily forgotten even when further acquaintance shows you that your first impressions are wrong.

သင်သည် တစ်စုံတစ်ဦးနှင့် ပထမဆုံး အကြိမ် တွေ့ဆုံသော အခါ (သို့မဟုတ်) နေရာသစ် တစ်ခုသို့ သွားရောက်သော အခါ (ထိုပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် ထိုနေရာနှင့် ပတ်သက်၍) ထင်မြင်ချက် တစ်ခုခု ရရှိတတ်သည်။ ယင်း ထင်မြင်ချက်သည် တာရှည် ဖွဲမြဲတတ်သည်။ နောက်ထပ် တွေ့ဆုံ သိကျွမ်းရ၍ သင်၏ ပထမဆုံး အထင်အမြင် မှားကြောင်း သိရသည့်တိုင် လွယ်လွယ်နှင့် မမေ့နိုင်ဘဲ ရှိတတ်၏။

52 Forbidden fruit is sweetest.

ခိုးစားသော သစ်သီးသည် အချိုဆုံး ဖြစ်၏။

We imagine that things we cannot get must be very pleasant if we could only enjoy them; that is why we are often tempted to do what is forbidden. And if one does manage to obtain some 'forbidden fruit', it seems to taste nicer than other fruit.

This proverb is a reference to the 'forbidden fruit' which Adam ate in the Garden of Eden; the fact that it was forbidden made him desire to eat it.

ကျွန်ုပ်တို့သည် မရနိုင်သော အရာများကို ရနိုင်လျှင် အလွန် စိတ်ချမ်းသာလိမ့်မည်ဟု ယူဆတတ်ကြသည်။ ဤသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ ကျွန်ုပ်တို့သည် တားမြစ်ထားသော အရာကို မကြာခဏ ပြုလုပ်ချင်တတ်သောကြောင့် ဖြစ်၏။ လူတစ်ယောက်သည် 'တားမြစ်ထားသော သစ်သီး' ကို ရနိုင်လျှင် ထိုသစ်သီးသည် အခြား သစ်သီးထက် ပို၍ အရသာ ရှိမည်ဟု ယူဆတတ်သည်။

ဤစကားပုံသည် ('သမ္မာကျမ်းစာ' လာ ကမ္ဘာဦး လူသား) အာဒမ် ခိုးစားသည့် 'အဒင် ဥယျာဉ်' ထဲက 'တားမြစ်ထားသော သစ်သီး' ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ('မစားရ' ဟု) တားမြစ်ထားသောကြောင့် ထိုအသီးကို စားချင်စိတ် ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း ဖြစ်၏။

53. Fortune favours fools.

ကုသိုလ်ကံက အရူးကို မျက်နှာသာ ပေးသည်။

Fools have a lot of luck.

အရူးတွေ အများကြီး ကံကောင်းတတ်ကြသည်။

Compare: An ounce of luck is better than a pound of wisdom.

နှိုင်းယှဉ်ချက် - ကုသိုလ်ကံ တစ်အောင်စသည် ပညာဉာဏ် တစ်ပေါင်ထက် ပို၍ ကောင်းသည်။

54. Fortune favours the brave.

ကုသိုလ်ကံက သတ္တိ ရှိသူကို မျက်နှာသာ ပေးသည်။

Brave people deserve and get good luck.

သတ္တိ ရှိသူသည် ကုသိုလ်ကံနှင့် ထိုက်တန်သည်။

55. Fortune favours those who use their judgement.

ကိုယ်ပိုင် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အသုံးပြုသူများအား ကုသိုလ်ကံက မျက်နှာသာပေးသည်။

Good fortune come to those who decide wisely after proper consideration.

(This and 'Fortune favours fools' contradict each other but each may be true in difference cases.)

သင့်လျော် မှန်ကန်စွာ တွေးခေါ် စဉ်းစားပြီးနောက် မှန်ကန်စွာ ဆုံးဖြတ် တတ်သောသူထံသို့ ကောင်းသော ကံတရား ဆိုက်ရောက်လာတတ်၏။

(ဤစကားပုံနှင့် 'ကုသိုလ်ကံက အရှူးကို မျက်နှာသာ ပေးသည်' ဟူ သော စကားပုံသည် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း စကားပုံ တစ်ခုစီ သည် တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် မှန်ကန်နိုင်၏။)

56. Fortune knocks once at everyone's door.

ကုသိုလ်ကံသည် လူတိုင်း၏ တံခါးကို တစ်ခါသာ လာခေါက်တတ်၏။

A good opportunity comes at least once to everyone, so we should seize it when it comes.

အခွင့်အလမ်းကောင်းသည် လူတိုင်းထံသို့ တစ်ကြိမ်သာ လာတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် အခွင့်အလမ်း ပေါ်ပေါက်လာလျှင် အမိအရ ဖမ်းယူ သင့်သည်။

57. *God made the country; man made the town.*

ဘုရားသခင်က တောကို ဖန်ဆင်းသည်။ လူသားက မြို့ကို ဖန်ဆင်းသည်။

Natural scenes are beautiful: man-made things like towns are often ugly. (Though nowadays artists and architects are doing their best to make towns more beautiful.)

သဘာဝ ရှုခင်းများသည် လှပကြသည်။ မြို့ကဲ့သို့သော လူလုပ်သော အရာများသည် တစ်ခါတစ်ရံ အကျည်းတန်ကြသည်။ (သို့သော်လည်း ယခု ခေတ်တွင် အနုပညာရှင်များနှင့် ဗိသုကာ ပညာရှင်များက မြို့များကို ပို၍ လှအောင် အစွမ်းကုန် ကြိုးစား လုပ်ဆောင်နေကြ၏။)

58. *God never send mouths but he sends meat.*

ဘုရားသခင်သည် (လူပြည်သို့) ပါးစပ်များကို ဘယ်တော့မှ မပို့ (စားစရာ) အသား ဟင်းလျာများကိုသာ ပို့၏။

God provides food for all the babies that are born.

ဘုရားသခင်သည် မွေးဖွားလာသော ကလေး အားလုံး အတွက် စားစရာကို ပေးတော်မူ၏။

Compare: Each day brings its own bread.

နှိုင်းယှဉ်ချက် - နေ့တိုင်းမှာ ပေါင်မုန့် ရှိသည်။

59. Good wine needs no bush.

အရက် ကောင်းလျှင် ဆိုင်းဘုတ် မလို။

Goods of excellent quality need no advertisement, as the public soon learn about them and purchase them.

In former times each kind of shop had a special sign hanging outside. The sign for a wine-shop was a bush, probably a picture of a vine. A wine-shop that sold very good wine needed no sign, for it soon became known to all.

အရည်အသွေး ကောင်းသော ကုန်ပစ္စည်းများကို ကြေညာရန် မလို။ ထိုပစ္စည်းများ အရည်အသွေး ကောင်းကြောင်းကို လူထုက မကြာမီ သိရှိပြီး ဝယ်ယူကြလိမ့်မည်။

ရှေးတုန်းက ဈေးဆိုင်တိုင်းတွင် အပြင်ဘက်၌ အထူး ဆိုင်းဘုတ် ဆွဲချိတ်ထားလေ့ ရှိသည်။ အရက်ဆိုင်၏ ဆိုင်းဘုတ်မှာ ‘အိုင်ဖီး’ ခေါ် နွယ်ကပ်ပန်းပင်၏ အခက် ဖြစ်သည်။ စပျစ်နွယ်ပင် ပုံလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ အရည်အသွေး အလွန် ကောင်းသည့် အရက်ကို ရောင်းသော ဆိုင်တွင် ဆိုင်းဘုတ်ချိတ်ဆွဲရန် မလို။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ထိုဆိုင်မှ အရက် ကောင်းကြောင်း မကြာမီ လူတိုင်း သိသွားနိုင်သောကြောင့်တည်း။

60. Happy is the nation that has no history.

သမိုင်း မရှိသော နိုင်ငံ စိတ်ချမ်းသာသည်။

It has been said that ‘history is a record of the crimes, follies and misfortunes of mankind’. If this is true, then a nation with no history is indeed fortunate, and should be happy.

‘သမိုင်း ဟူသည် လူသားတို့၏ ရာဇဝတ်မှုများ၊ မိုက်မဲမှုများနှင့် ကံဆိုးမှုများ၏ မှတ်တမ်း ဖြစ်သည်’ ဟု ဆိုသည်။ ထိုအဆို မှန်ခဲ့သော် သမိုင်း မရှိသော နိုင်ငံသည် တကယ် ကံကောင်းသော၊ စိတ်ချမ်းသာသော နိုင်ငံ ဖြစ်၏။

61 Health is not valued till sickness comes.

မကျန်းမမာ ဖြစ်တော့မှ ကျန်းမာရေး တန်ဖိုး သိကြသည်။

Healthy people do not think about their health; they 'take it for granted'. As soon as sickness comes they then value their previous good health. And this applies to simple happiness also; that is, health of the mind and spirit.

ကျန်းမာနေသော လူများသည် မိမိတို့၏ ကျန်းမာရေးကို အလေးမထားကြ။ ပေါ့ပေါ့တန်တန် သဘောထားတတ်ကြသည်။ မကျန်းမမာ ဖြစ်လာသော အခါမှ ယခင်က ကျန်းမာရေး ကောင်းခဲ့သည့် အဖြစ်ကို တန်ဖိုးထားတတ်ကြ၏။ ဤအချက်သည် သာမန် စိတ်ချမ်းသာ ပျော်ရွှင်မှုနှင့်လည်း သက်ဆိုင်သည်။

62 He that is down need fear no fall.

အောက်သို့ ရောက်နေသူ လိမ့်ကျမည်ကို ကြောက်စရာ မလို။

Person occupying humble positions in life are not troubled by the fear of being ruined; in this they differ from great, proud of rich people, who are often afraid of the future, which may bring their downfall.

ဘဝတွင် အောက်တန်းလွှာ လူတန်းစားများသည် ဆင်းရဲမည်ကို မကြောက်ကြ။ ဤအချက်တွင် သူတို့သည် ကြီးကျယ်သော၊ ဝုဏ်မြင့်သော၊ ချမ်းသာသောသူများနှင့် ကွာခြားကြ၏။ ချမ်းသာသူများကမူ ဆင်းရဲမည့် အရေး တွေးပြီး ကြောက်တတ်ကြ၏။

63. *Hope springs eternal in the human breast.*
မျှော်လင့်ချက်သည် လူ့နှလုံးသားတွင် ထာဝရ ရှင်သန်နေ၏။

A person always goes on hoping even after many dis-appointments.

However desperate a situation maybe, it is the nature of man to go on hoping and believing that matters will improve.

This proverb is a quotation from the great English poet Pope, and the line which follows it. 'Man never is, but always be, blest,' illustrates the next proverb too.

လူတစ်ယောက်သည် စိတ်ပျက်စရာ ဖြစ်ရပ် များစွာနှင့် တွေ့ကြုံရပြီး သော်မှ မျှော်လင့်ချက်က အမြဲတမ်း ရှိနေတတ်သည်။

အခြေအနေက ဘယ်လောက်ပင် ဆိုးရွားနေစေကာမူ တစ်နေ့ကျတော့ အခြေအနေ ကောင်းလာလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့် ယုံကြည်နေခြင်းသည် လူ့သဘာဝ ဖြစ်၏။

ဤစကားပုံသည် ကမ္ဘာကျော် အင်္ဂလိပ် ကဗျာဆရာကြီး အလက်ဇန္ဒား ပုပ်၏ ကဗျာမှ ကောက်နုတ် ကိုးကားချက် ဖြစ်သည်။ ယင်းနောက်မှ 'လူသည် အမြဲတမ်း ကံကောင်းသည်' ဟူသော စာကြောင်း လာသည်။ ဤစာကြောင်း သည် နောက်လာမည့် စကားပုံကိုလည်း ဖော်ညွှန်း၏။

64. If it were not for hope the heart will break.

မျှော်လင့်ချက်သာ မရှိပါက အသည်း ကွဲရလိမ့်မည်။

When circumstances are difficult, when we have suffered many disappointments, what prevents the heart from breaking is the hope that matters will improve.

ကျွန်ုပ်တို့ အခက်အခဲနှင့် ကြုံသော အခါ၊ စိတ်ပျက်စရာ များစွာနှင့် ရင်ဆိုင်ရသော အခါ အသည်း မကွဲအောင် (စိတ်ဓာတ် မကျအောင်) အကာအကွယ် ပေးသော အရာမှာ အခြေအနေတွေ ကောင်းလာလိမ့်မည် ဟူသော မျှော်လင့်ချက်ပင် ဖြစ်၏။

65. If the mountain will not go to Muhammed, then Muhammed must go to the mountain.

တောင်က မူဟာမက်ထံသို့ မသွားလျှင် မူဟာမက်က တောင်ဆီသို့ သွားရမည်။

If the thing or person you want cannot or will not come to you, then you must go to it yourself. It is no good sitting down waiting for things to happen - go out and make an effort yourself.

This is a reference to an old story that prophet Muhammed desired a mountain to come to him, and when it did not, he went to the mountain.

သင် ရယူလိုသော အရာ၊ သို့မဟုတ် သင် လာစေချင်သော လူက သင့်ထံသို့ မလာလျှင် သင်ကိုယ်တိုင် သွားရမည်။ သူ လာလိမ့်မည်ဟု ထိုင်စောင့်နေခြင်းသည် အကျိုး မရှိ။ ကိုယ်တိုင် လိုက်သွားရမည်။ ကိုယ်တိုင် အားထုတ်ရမည်။

ဤစကားပုံသည် တမန်တော် မူဟာမက်က တောင်ကြီးကို သူ့ထံသို့ လာစေချင်သော်လည်း တောင်ကြီးက မလာသော အခါ သူကိုယ်တိုင် တောင်ကြီးဆီသို့ လိုက်သွားလေ၏ ဟူသော ရှေးဟောင်း ပုံဝတ္ထုကို ရည်ညွှန်းသည်။

66. *If wishes were horses, beggars would ride.*

အလိုဆန္ဒတွေသာ မြင်းတွေ ဖြစ်ခဲ့လျှင် သူတောင်းစားတွေ
တက်စီးကြလိမ့်မည်။

It is no use to wish for what you cannot have.

Many wishes are expressed every day - wishes for un-obtainable things. If every wish were granted, even beggars would be able to ride like gentlemen.

This proverb is usually quoted to a person who has expressed a wish for something he cannot have.

မရနိုင်သော အရာကို တောင့်တခြင်းသည် အကျိုး မရှိ။

(လူများသည်) မရနိုင်သော အရာ များစွာကို နေ့စဉ်နေ့တိုင်း တောင့်တ
နေကြသည်။ လိုချင်တိုင်းသာ ရနိုင်မည် ဆိုလျှင် သူတောင်းစားတောင်မှ
လူကြီးလူကောင်းတွေလို မြင်းစီးနိုင်လိမ့်မည်။

မရနိုင်သော အရာကိုမှ တမင် လိုချင် တောင့်တနေသူအား ဤစကားပုံ
ဖြင့် ရည်ညွှန်း ပြောဆိုလေ့ ရှိသည်။

67. *Ill news comes apace.*

မကောင်း သတင်း အမြန် လာတတ်၏။

Bad news travels quickly.

သတင်းဆိုး ပျံ့လွင့် မြန်သည်။

68. *It is a long road that has no turning.*

အကွေ့မရှိသော လမ်းသည် ရှည်လျား၏။

A road that runs straight for many miles is very wearisome to travel on: but however long and straight it may run, it must have a turning somewhere.

This proverb is quoted as an encouragement when one is weary of one's work or situation, it is almost the same as 'Nothing can last forever.'

မိုင်ပေါင်း များစွာ ရှည်လျားသော လမ်းဖြောင့်ကြီး အတိုင်း ခရီးသွားရခြင်းသည် အလွန် ငြီးငွေ့စရာ ကောင်းသည်။ သို့သော်လည်း ဘယ်လောက်ပင် ရှည်လျား ဖြောင့်တန်းပါစေ တစ်နေရာမှာတော့ လမ်းကွေ့ ရှိကို ရှိရမည်။

မိမိ၏ အလုပ်၊ မိမိ၏ အခြေအနေကို စိတ်ပျက်နေသူအား အားပေးစကား ပြောရာတွင် ဤစကားပုံကို ကိုးကားလေ့ ရှိသည်။

'ဘယ်အရာမှ တာရှည်မခံ' ဟူသော စကားနှင့် တစ်ထပ်တည်း ဖြစ်၏။

Compare: Even the weariest river winds somewhere safe to sea.

နှိုင်းယှဉ်ချက် - အဆိုးရွားဆုံး မြစ်သော်မှ ပင်လယ် တစ်နေရာရာသို့ စီးဝင်သည်။

69. *It is all in the day's work.*

ဘယ်အရာမဆို တစ်နေ့တာ အလုပ်သာတည်း။

Do not be discouraged if unforeseen difficulties arise in your work.

The proverb is quoted as an encouragement to meet such difficulties cheerfully.

မိမိ၏ လုပ်ငန်းတွင် ကြိုတင် မမြင်နိုင်သော အခက်အခဲများ ပေါ်ပေါက်လာသော အခါ စိတ်ဓာတ် မကျပါနှင့်။

ယင်းသို့သော အခက်အခဲများအား အပြုံး မပျက် ရင်ဆိုင်နိုင်ရန် အားပေးစကား အဖြစ် ဤစကားပုံကို ကိုးကား ပြောဆိုလေ့ ရှိသည်။

70. *It is an ill wind that blows nobody any good.*

ဘယ်သူ့ကိုမျှ ကောင်းကျိုး မပေးသော လေနီကြမ်း ဖြစ်၏။

The misfortunes of some bring benefits to others.

For instance, a strong wind that blows down houses brings profitable work to carpenters and builders. An outbreak of fever puts money into the doctor's pockets.

အချို့သူများ၏ ဆိုးကျိုးသည် အခြားသူများအား ကောင်းကျိုး ပေးတတ်သည်။

ဥပမာ ဆိုသော် အိမ်ရာ တိုက်တာများကို တိုက်ခတ် ဖျက်ဆီးသော လေပြင်းသည် လက်သမားများနှင့် ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းရှင်များ အကျိုးစီးပွား ဖြစ်စေ၏။ အဖျားအနာ ရောဂါ ဖြစ်ပွားလျှင် ဆရာဝန်များ လက်ဖျား ငွေသီးကြ၏။

71 *It is better to travel hopefully than to arrive.*

မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ခရီးသွားနေခြင်းသည် ခရီး အဆုံးသို့ ရောက်ရှိခြင်း ထက် ပို၍ ကောင်း၏။

One finds great pleasure in looking forward to the end of a journey; though when one arrives, the looked-for pleasure is often less than was expected.

The proverb is a reminder that most people get their greatest pleasure in trying to achieve their aims - and yet are often disappointed when they are successful.

လူတစ်ယောက်သည် ခရီး အဆုံးသို့ ရောက်ရှိရေးကို မျှော်မှန်းရင်း အလွန် ဝမ်းသာနေ၏။ သို့သော်လည်း ခရီး အဆုံးသို့ ရောက်ရှိသွားသော အခါ မျှော်လင့်ခဲ့သလောက် ဝမ်းသာစရာ မကောင်းသည်ကို တွေ့ရတတ်၏။

လူများစုသည် မိမိတို့၏ မျှော်မှန်းချက် အောင်မြင်ရေး အတွက် ကြိုးစားရင်း အလွန် ဝမ်းသာနေကြသော်လည်း အောင်မြင်သွားသော အခါ စိတ်ပျက်စရာနှင့် ကြုံရတတ်ပုံကို ဤစကားပုံက ညွှန်းဆို၏။

72 *It is easy to bear the misfortunes of others.*

သူတစ်ပါး၏ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ခံစားလွယ်၏။

It may be difficult to bear our own misfortunes, but it is easy to bear those of others.

Many persons find some satisfaction in the misfortunes of others, even in those of their friends. The cause of this feeling is not that they are really glad to see others in misfortune, but because they are pleased to have escaped trouble themselves.

မိမိ၏ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ခံစားရန် ခက်၏။ သို့သော်လည်း သူတစ်ပါး၏ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ခံစားရန်ကား လွယ်၏။

လူများစွာတို့သည် အခြားသူများ၏ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ကြည့်၍ ဝမ်းသာချင်တတ်ကြသည်။ မိတ်ဆွေရင်းချာများ၏ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ကြည့်၍ပင်လျှင် ဝမ်းသာချင်တတ်ကြ၏။ ဤသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ သူတစ်ပါး ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်သည့် အတွက် သူတို့ တကယ် ဝမ်းသာသောကြောင့် မဟုတ်၊ သူတို့ ကိုယ်တိုင် ဆင်းရဲဒုက္ခမှ လွတ်ကင်းခြင်း အတွက် ဝမ်းသာသောကြောင့် ဖြစ်၏။

73. *It is the first step that is troublesome.*

အခက်ခဲဆုံးမှာ ပထမ ခြေလှမ်း ဖြစ်၏။

The beginning is the most difficult part of any great work.

A child learning to walk finds the first step very difficult; but when that step has been taken, then the next steps are easy. It is the same any new kind of work or undertaking; it is hard at first but easier later.

ကြီးကျယ်သော မည်သည့် အလုပ်တွင်မဆို အစပိုင်းသည် အခက်ခဲဆုံး ဖြစ်၏။

လမ်းလျှောက်သင်သော ကလေးငယ်သည် ပထမဆုံး ခြေတစ်လှမ်း လှမ်းရန် အလွန် အခက်အခဲ တွေ့ရသည်။ သို့သော် ယင်းပထမဆုံး ခြေလှမ်း လှမ်းနိုင်ပြီးသော အခါတွင်ကား နောက်ထပ် ခြေလှမ်းများမှာ လွယ်ကူသွား၏။ အသစ် စတင်သော မည်သည့် အလုပ်၊ မည်သည့် ကိစ္စတွင်မဆို ဤအတိုင်းပင် ဖြစ်၏။ ပထမတွင် အခက်အခဲ တွေ့ရ၏။ သို့သော် နောက်တော့ လွယ်ကူသွား ၏။

74. *It takes all sorts to make a world.*

အမျိုးစုံ ပေါင်းမှ တစ်ကမ္ဘာ ဖြစ်သည်။

The world's population is made up of many different sorts of people.

The proverb is quoted when one hears of someone else's strange behaviour or character.

ကမ္ဘာ့ လူဦးရေတွင် ကွဲပြား ခြားနားသော လူမျိုးပေါင်းစုံ ပါဝင်သည်။ တစ်စုံတစ်ယောက်၏ တစ်မူ ထူးခြားသော အပြုအမူ သို့မဟုတ် အကျင့် စရိုက်ကို ကြားမြင် သိရှိရသော အခါ ဤစကားပုံကို ကိုးကား ပြောဆိုတတ် ကြသည်။

75. *It all will be the same a hundred years hence.*
နောင်နှစ်ပေါင်း တစ်ရာ ကြာလျှင် အားလုံး အတူတူ ဖြစ်လိမ့်မည်။

In a hundred years we shall all be dead and all our present cares and troubles will have disappeared, so we should not worry too much now.

The proverb is a warning against being too much anxious or worried about the present. (But does it bring any comfort, if you have toothache today, to know that you'll be dead in a hundred year?)

နောင်နှစ်တစ်ရာ အကြာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ အားလုံး သေဆုံး၍ ကျွန်ုပ်တို့၏ လက်ရှိ ပူပန်သောက အားလုံးလည်း ပျောက်ကွယ်သွားလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်တို့သည် လက်ရှိ ကာလတွင် အလွန်အမင်း ပူပန်သောက မဖြစ်သင့်။

ဤစကားပုံသည် ပစ္စုပ္ပန် အခြေအနေနှင့် ပတ်သက်၍ အလွန်အမင်း ပူပန်သောက ဖြစ်တတ်ခြင်းကို သတိပေးသော စကားပုံ ဖြစ်၏။ (သို့သော် သင့်အနေဖြင့် လက်ရှိ အချိန်တွင် သွားကိုက် ဝေဒနာ ခံစားနေရပါက နောင်နှစ် ပေါင်း တစ်ရာ ကြာမှ သင် သေလိမ့်မည်ဟု သိရခြင်းကို ကျေနပ်နိုင်ပါမည် လော။)

76. Jack of all trades, master of none.

အားလုံး နှံ့စပ် ဘာကိုမှ မတတ်။

He who works at many trades never becomes really expert at any one of them. It is better to be really skillful at one trade than to have a small knowledge of many.

The proverb is used to describe the man who cannot persevere in one direction, but waste his effort in many.

အလုပ် မျိုးစုံ လုပ်သူသည် မည်သည့် အလုပ်ကိုမျှ အမှန်တကယ် တတ်ကျွမ်းသူ ဘယ်တော့မှ မဖြစ်နိုင်။ အလုပ် မျိုးစုံကို အနည်းငယ်စီ ကျွမ်းကျင်ခြင်းထက် အလုပ် တစ်ခုတည်းကို အမှန်တကယ် ကျွမ်းကျင်ခြင်းက ပို၍ ကောင်း၏။

ဤစကားပုံသည် အလုပ် တစ်ခုကို စွဲစွဲမြဲမြဲ မလုပ်ဘဲ အလုပ် မျိုးစုံ လုပ်ကာ အားထုတ်မှုကို အချည်းနှီး ဖြန့်ပစ်နေသူအား ကိုးကား ပြောဆိုသော စကားပုံ ဖြစ်သည်။

77. Knowledge is power.

တတ်သိ နားလည်ခြင်းသည် စွမ်းအား ဖြစ်၏။

The more a man knows, the greater power he has.

Knowledge and understanding of the forces of nature have given man his present great power.

လူတစ်ယောက်သည် များများ သိလေလေ သူ့တွင် စွမ်းအား ပို၍ ရှိလေလေ ဖြစ်သည်။

သဘာဝတရား၏ စွမ်းအားများကို တတ်သိ နားလည်မှုသည် လူသား အား ကြီးမားသော လက်ရှိ စွမ်းအားကို ပေးခဲ့၏။

78. *Least said, soonest mended.*

နည်းနည်း ပြောက အမြန်ဆုံး ပြုပြင်နိုင်၏။

By saying very little or keeping silence one may avoid getting into trouble. By saying too much one may bring trouble on oneself or one's friends and may then find it difficult to repair damage that has been done.

လူတစ်ယောက်သည် စကားကို အနည်းငယ်သာ ပြောခြင်းဖြင့် သို့မဟုတ် လုံးဝ မပြောခြင်းဖြင့် ပြဿနာကို ရှောင်နိုင်သည်။ စကား အများကြီး ပြောခြင်းဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ဖြစ်စေ၊ မိမိ၏ မိတ်ဆွေများကို ဖြစ်စေ ဒုက္ခ ပေးနိုင်သည်။ ထိုအခါ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးသော အပျက်အစီးကို ပြန်လည် ပြုပြင်ရန် ခက်ခဲသည်ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။

Compare: Speech is silver; silence is golden.

နှိုင်းယှဉ်ချက် - စကားပြောခြင်းသည် ငွေ၊ ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်းသည် ရွှေ။

79. Life is not all beer and skittles.

ဘဝ ဟူသည် သောက်စား ပျော်ပါးနေဖို့ချည်း မဟုတ်။

Life contains troubles as well as pleasures, and we should all expect to meet difficulties in life as well as easy times.

'Skittles' is a game; a workman enjoys his glass of beer and a game of skittles after his day's work; he enjoys them all the more because he has earned them by hard work.

လူ့ဘဝတွင် ပျော်စရာတွေ ရှိသလို စိတ်ညစ်စရာတွေလည်း ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် လူ့ဘဝတွင် အဆင်ပြေမှုများနှင့် ဆုံရသလို အခက်အခဲများနှင့်လည်း ကြုံရမည်ကို မျှော်လင့်သင့်ကြ၏။

Skittles မှာ (ဗလီလုံးဖြင့် ပစ်ရသော တိုင် ကိုးတိုင်) ကစားနည်းတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ အလုပ်သမား တစ်ယောက်သည် တစ်နေ့တာ အလုပ် ပြီးဆုံးသော အခါ ဘီယာ သောက်ပြီး တိုင်ကိုးတိုင် ကစားနည်းဖြင့် အပန်းဖြေသည်။ သူသည် ပင်ပင်ပန်းပန်း လုပ်ရသောကြောင့် ပို၍ပင် အပန်းဖြေ၏။

80. Like draws to like the whole world over.

တစ်ကမ္ဘာလုံး တူညီသူတွေ စုစည်းကြသည်။

Persons of similar tastes and habits associate together.

အကြိုက်ချင်း၊ ဝါသနာချင်း တူညီသူများ အတူတကွ စည်းလုံးကြသည်။

Compare: Birds of a feather flock together.

နှိုင်းယှဉ်ချက် - အမွှေး အတောင်တူ ငှက်များ တစ်အုပ်တည်း နေကြသည်။

81 Little things please little minds.

စိတ်ဓာတ် သေးသိမ် လူ သေးသိမ်၏။

People with small minds like playing with little things and behaving like children.

The proverb is quoted in mockery of persons who are pleased with childish things.

စိတ်ဓာတ် သေးသိမ်သူများသည် သေးသိမ်သော အရာများကို ပြုလုပ် ချင်ကြသည်။ ကလေးငယ်များကဲ့သို့ ပြုမူလိုကြသည်။

ကလေးဆန်သော အလုပ်များကို လုပ်ချင်သူများအား သရော်သောအား ဖြင့် ဤစကားပုံကို ကိုးကား ပြောဆိုကြသည်။

82 Long absent, soon forgotten.

ကြာကြာ ဝေးတော့ မြန်မြန် မေ့သည်။

A person absent for a long time is soon forgotten by his former acquaintances. (But compare: 'Absence makes the heart grow fonder.')

လူတစ်ယောက်ကို မတွေ့ရတာ ကြာတော့ မိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်း များက မကြာခင် မေ့သွားတတ်သည်။ [သို့သော် 'မမြင်ရလျှင် ပို၍ ခင်သည်' (ဝေးတသက်သက်) ဟူသော စကားပုံနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါ။]

83. Lookers-on see most of the game.

ပွဲကြည့် ပရိသတ်က ပို၍ မြင်သည်။

The spectators see more of a game than do the players. A general watching a battle from a distance sees more of it than the soldiers actually engaged in the fighting.

ကစားပွဲ တစ်ခုတွင် ပွဲကြည့် ပရိသတ်က ပါဝင် ကစားသူများထက် ပို၍ မြင်သည်။ တိုက်ပွဲ တစ်ပွဲကို အဝေးမှ စောင့်ကြည့်နေသော စစ်သူကြီးသည် လက်တွေ့ တိုက်ခိုက်နေသော စစ်သည်များထက် ပို၍ မြင်သည်။

84. Love is blind.

အချစ်မှာ မျက်စိ မရှိ (အချစ်သည် မျက်ကန်း)။

A lover sees no faults in the loved one.

Cupid, the god of love, was pictured as a boy with cloth bound round his eyes, and a bow and arrows. He shot his 'arrows of love' blindly, not knowing or caring whom they hit.

ချစ်သူ တစ်ယောက်သည် သူချစ်သူကို အပြစ် မမြင်တတ်။

အချစ်နတ် ခေါ် မြားနတ်မောင် (ဖူးစာရေးနတ်) ကို လေးနှင့် မြား ကိုင်စွဲကာ မျက်စိကို အဝတ်နှင့် ပိတ်စည်းထားသော ကလေး အသွင် ပုံဆွဲထားသည်။ မြားနတ်မောင်သည် မည်သူ့ကို ထိမှန်မည်ဟု သိလည်း မသိ၊ ဂရုလည်း မစိုက်ဘဲ သူ၏ 'အချစ်မြား' ကို ပစ်သည်။